

BEBAN TUGAS DI KALANGAN GURU SEKOLAH MENENGAH

Projek Sarjana ini dikemukakan kepada
Sekolah Siswazah sebagai memenuhi sebahagian
Daripada keperluan Ijazah Sarjana Sains (Pengurusan)
Universiti Utara Malaysia

Oleh
MOHD. SAUDI BIN ABD. RAHMAN

Mohd. Saudi Abd. Rahman
Hakcipta Terpelihara © 1998

**Sekolah Siswazah
(Graduate School)
Universiti Utara Malaysia**

**PERAKUAN KERJA KERTAS PROJEK
(Certification of Project Paper)**

Saya, yang bertandatangan, memperakukan bahawa
(I, the undersigned, certify that)

MOHD SAUDI BIN ABD. RAHMAN

calon untuk Ijazah
(candidate for the degree of) **SARJANA SAINS (PENGURUSAN)**

telah mengemukakan kertas projek yang bertajuk
(has presented his/her project paper of the following title)

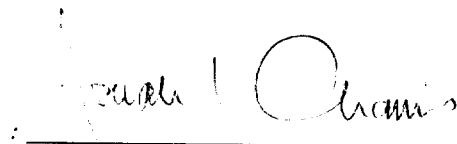
BEBAN TUGAS DI KALANGAN GURU SEKOLAH MENENGAH

seperti yang tercatat di muka surat tajuk dan kulit kertas projek
(as it appears on the title page and front cover of project paper)

bahawa kertas projek tersebut boleh diterima dari segi bentuk serta kandungan,
dan meliputi bidang ilmu dengan memuaskan.
(that the project paper acceptable in form and content, and that a satisfactory
knowledge of the field is covered by the project paper).

Nama Penyelia
(Name of Supervisor): **TUAN HAJI ISHAK BIN KHAMIS**

Tandatangan
(Signature)

Tarikh
(Date)

8/7/98

KEBENARAN MENGGUNA

Dalam menyerahkan tesis ini, sebagai memenuhi keperluan pengajian Ijazah Sarjana Sains (Pengurusan), saya bersetuju supaya pihak perpustakaan UUM mengedarkan tesis ini bagi tujuan rujukan. Saya juga bersetuju bahawa kebenaran untuk membuat salinan, keseluruhan atau sebahagian daripadanya, bagi tujuan akademik, mestilah mendapat kebenaran dari penyelia saya, atau semasa ketiadaan beliau, kebenaran boleh diperolehi, daripada Dekan Sekolah Siswazah, UUM.

Sebarang penyalinan, penerbitan atau penggunaan ke atas keseluruhan atau sebahagian daripada tesis ini, untuk tujuan pemerolehan kewangan tidak dibenarkan tanpa kebenaran bertulis daripada saya. Di samping itu, pengiktirafan kepada saya dan UUM seharusnya diberi dalam sebarang kegunaan bahan-bahan yang terdapat dalam tesis ini.

Permohonan untuk kebenaran membuat salinan atau lain-lain kegunaan sama ada keseluruhan atau sebahagian boleh dibuat dengan menulis kepada:

**Dekan,
Sekolah Siswazah,
Universiti Utara Malaysia,
06010 - Sintok,
Kedah Darul Aman**

ABSTRAK

Tujuan kajian ini adalah untuk memperolehi pengetahuan tentang beban tugas di kalangan guru sekolah menengah di daerah Kota Bharu. Secara khusus kajian ini bertujuan untuk mengetahui (1) jumlah penggunaan masa yang digunakan oleh guru-guru bagi melaksanakan tugas-tugas akademik dan bukan akademik di sekolah pada hari ini; (2) jenis tugas yang diberikan kepada seseorang guru; (3) perbandingan beban tugas di kalangan guru mengikut jantina dan gred sekolah; (4) persepsi guru terhadap beban tugas masing-masing.

Seramai 100 orang guru telah memberi respon kepada soalselidik (*survey*) - iaitu kaedah yang digunakan untuk mengumpul data kajian ini. Data yang telah dikumpul dianalisis dengan menggunakan pakej SPSS-PC4. Taburan frekuensi dan peratus telah diperolehi dan dipersembahkan dalam bentuk jadual.

Dapatan kajian menunjukkan bahawa secara puratanya setiap orang guru bekerja sejumlah 64.21 jam seminggu. Daripada jumlah masa bekerja ini sebanyak 39.59 jam seminggu (61.7%) digunakan bagi melaksanakan tugas-tugas akademik dan sebanyak 24.62 jam seminggu (38.3%) bagi melaksanakan tugas-tugas bukan akademik di sekolah pada hari ini. Kebanyakan guru juga telah didapati memegang sebanyak 5 jenis tugas yang terdiri daripada tugas guru tingkatan, tugas-tugas khas dan tugas-tugas kokurikulum. Selain dari itu, perbandingan beban tugas antara jantina dan gred sekolah sekolah telah dibuat dengan melihat perbezaan purata penggunaan masa yang telah digunakan bagi melaksanakan sesuatu kerja. Guru perempuan didapati menggunakan masa yang lebih iaitu sejumlah 64.58 jam seminggu dan guru lelaki menggunakan sejumlah 63.35 jam seminggu bagi menjalankan tugas-tugas akademik dan bukan akademik. Dalam kajian ini juga didapati guru-guru sekolah gred A menggunakan masa yang lebih banyak iaitu sejumlah 64.88 jam seminggu berbanding dengan guru-guru sekolah gred B sejumlah 62.34 jam seminggu bagi melaksanakan tugas akademik dan bukan akademik. Pada umumnya persepsi guru-guru terhadap beban tugas mereka adalah berat.

Oleh itu, penulis mencadangkan supaya kajian seterusnya dilakukan terhadap hubungan di antara beban tugas dan kesannya yang berlebihan ke atas prestasi pengajaran guru-guru di sekolah menengah pada hari ini.

ABSTRACT

The main reason in doing these questionnaires is to know about the duty of the teachers in secondary school in the district of Kota Bharu. In specific, these questionnaires to know about (1) the amount of time used by the teachers to do the tasks given to them; (2) types of tasks that were given; (3) tasks given according to gender and school grade and (4) teachers' perception towards the tasks given. Hundred teachers have given their response to these questionnaires (survey)- one method in gathering information. All the information gathered has been analyzed using SPSS-PC4 package. The frequency and the percentage that has been calculated were present in table form.

From the survey, it shows that the average job done by the teacher is 64.21 hour per week. From this amount a total of 39.59 hour per week (61.7%) used to complete the academic task and 24.62 hour per week (38.3%) to complete non-academic task. Most of the teachers were given five different tasks like form teachers, specific duties and duties in co-curriculum. Beside that comparison between gender and the school grade in terms of hours used to complete the tasks that were given were also known. Female teachers used more time; 64.58 hour per week to do the academic and non-academic tasks meanwhile male teachers used only 63.35 hour per week to do the same tasks. In term of the school grade, it shows that teachers in school grade A used 64.88 hour per week to do academic and non-academic tasks but teachers in school grade B used only 62.34 hour per week. In conclusion, the teachers' perception towards the tasks that were given was a burden to them.

Based on the survey that had been performed, the writer suggests that this survey should be continued on to find weather the amount of tasks given to the teachers will effect their performance in teachings or not. This survey must be done in the secondary school today.

PENGHARGAAN

Terima kasih tidak terhingga saya huluskan kepada semua yang terlibat secara langsung mahupun tidak langsung yang telah memberi sumbangan dan bantuan untuk menyempurnakan program sarjana termasuk tesis saya ini, dan seterusnya memperkayakan ilmu dan pengetahuan saya.

Walaupun saya ingin menyenaraikan kesemua mereka yang telah membantu saya, tetapi saya hanya dapat menamakan sebahagian sahaja daripada mereka di sini kerana batasan ruangan. Pertama saya ingin mengucapkan terima kasih kepada Kementerian Pendidikan Malaysia, khususnya Institut Amminudin Baki kerana menawarkan saya tempat dan biasiswa untuk melanjutkan pengajian ke peringkat sarjana. Terima kasih khusus kepada Pengarah IAB Dr. Ibrahim Bajunid yang telah memungkinkan kami mendapat peluang sebegini dan bukan semua warga pendidik mendapat peluang yang sebagaimana kami perolehi sekarang.

Terima kasih juga kepada semua guru di Sekolah Menengah Ismail Petra, Kota Bharu, Kelantan dan Sekolah Menengah Kebangsaan Putera, Kota Bharu, Kelantan yang telah mengambil bahagian dalam kajian ini, pengetua-pengetua, dan pegawai-pegawai di Jabatan Pendidikan Kelantan. Saya telah banyak belajar daripada mereka, lebih daripada yang saya jangkakan. Segala kerjasamamu tetapku kenang hingga ke akhir hayat.

Terima kasih tidak terhingga kepada penyelia saya Tuan Haji Ishak Khamis, di atas segala nasihat, tunjukajar dan semangat yang diberikan dalam menyiapkan kajian ini. Begitu juga buat Dekan Sekolah Siswazah Prof. Madya Dr. Ibrahim Abdul Hamid yang telah memberi dorongan dan perangsang bagi menamatkan pengajian dalam program ini.

Buat ahli kumpulan Pelangi Goh, Jaya, Gonvida dan Muhammad Shukri terima kasih diucapkan di atas segala kerjasama, teguran, nasihat dan semangat setia kawan yang kalian semua telah berikan kepada saya dalam banyak perkara sepanjang tempoh pengajian ini. Begitu juga buat semua adik beradik saya yang telah banyak membantu saya. Tidak dilupakan juga buat ibu bapa mertuaku Aminah Abd Rahman dan Muhammad @ Mahmod Abdullah yang banyak menghulurkan bantuan dari segi doa dan harapan.

Terima kasih khusus buat isteriku yang tersayang lagi tercinta yang telah memahami dan merestui pengorbanan ini serta menjadi pendorong utama dalam mengejar cita-citaku ini. Juga buat anak-anakku yang tercinta Qurratu'Aini dan Muhammad Aqil semoga kalian berdua lebih memahami nilai kepentingan ilmu bagi menghadapi hari-hari akan datang yang semakin mencabar. Semoga dirimu sentiasa menjadi anak-anak yang cintakan kepada ilmu dunia dan akhirat serta taat kepada perintah Allah S.W.T.

Akhir sekali penghargaan khusus buat ibu tersayang yang telah banyak berkorban selama ini demi kejayaan anak-anak. Begitu juga buat ayahku yang kini bersemadi di alam Baqa' yang tidak sempat melihat kejayaanku pada kali ini, semoga rohnyanya sentiasa dicucuri rahmat oleh Allah S.W.T dan ditempatkan bersama-sama roh para syuhadah.

KANDUNGAN

KEBENARAN MENGGUNA	i
ABSTRAK	ii
ABSTRACT	iii
PENGHARGAAN	iv
KANDUNGAN	v
SENARAI JADUAL	viii

BAB 1 : PENGENALAN

1.1	Pendahuluan	1
1.2	Pernyataan Masalah	4
1.3	Objektif Kajian	10
1.4	Kepentingan Kajian	10
1.5	Persoalan Kajian	13
1.6	Batasan Kajian	14
1.7	Definisi Istilah	16
1.8	Penutup	20

BAB 2 : SOROTON LITERATUR

2.1	Pengenalan	23
2.2	Peranan Dan Beban Tugas Guru	23
2.3	Jenis Tugas Guru Berkaitan Dengan Penggunaan Masa	27
2.4	Perkaitan Di Antara Beban Tugas Guru Dengan Kepuasan Kerja Dan Ketegangan	30
2.5	Penutup	35

BAB 3 : METODOLOGI PENYELIDIKAN

3.1	Pengenalan	37
3.2	Rangka Kajian	37
3.3	Sampel Kajian	38
3.4	Alat Ukur Kajian	39
3.5	Kesahan Dan Kebolehpercayaan Alat Ukur	45
3.6	Prosedur Kajian	45
3.7	Kajian Rintis	45
3.8	Kajian Sebenar	45
3.9	Analisis Data	46
3.10	Penutup	47

BAB 4 : ANALISA DATA

4.1	Pengenalan	48
4.2	Responden Kajian	49
4.3	Beban Tugas Yang Dijalankan Oleh Guru	54
4.3.1	Beban Tugas Akademik	54
4.3.2	Beban Tugas Bukan Akademik	58
4.4	Jumlah Tugas Yang Diberikan Kepada Guru	63
4.5	Pembahagian Masa Bekerja Guru	64
4.5.1	Pembahagian Masa Bekerja Guru Mengikut Jantina	65
4.5.2	Pembahagian Masa Bekerja Guru Mengikut Gred Sekolah	71
4.6	Persepsi Guru Terhadap Beban Tugas	77
4.7	Penutup	79

BAB 5 : PERBINCANGAN DAN CADANGAN

5.1	Pengenalan	80
5.2	Rumusan Kajian Dan Perbincangan	81
5.3	Cadangan-Cadangan	84
5.4	Penutup	86
RUJUKAN		88
LAMPIRAN		
A	Surat Kebenaran Bahagian Perancangan Dan Penyelidikan, Kementerian Pendidikan Malaysia	92
B	Surat Kebenaran Jabatan Pendidikan Negeri Kelantan	93
C	Soal Selidik	94

SENARAI JADUAL

	Halaman
Jadual 1: Taburan responden mengikut jantina dan kategori sekolah.	49
Jadual 2: Taburan responden mengikut jantina, umur, taraf perkahwinan dan keturunan.	50
Jadual 3: Taburan responden mengikut pengalaman mengajar, status jawatan guru dan gred sekolah.	52
Jadual 4: Taburan responden mengikut jawatan pentadbiran dan guru tingkatan.	53
Jadual 5: Pembahagian jumlah masa (jam) dalam seminggu bagi menjalankan tugas akademik rutin.	56
Jadual 6: Pembahagian jumlah masa (jam) dalam setahun bagi menjalankan tugas akademik bermusim.	57
Jadual 7: Pembahagian purata masa (jam) dalam seminggu bagi menjalankan tugas akademik.	58
Jadual 8: Pembahagian jumlah masa (jam) dalam seminggu bagi menjalankan tugas bukan akademik rutin.	59
Jadual 9: Pembahagian jumlah masa (jam) dalam setahun bagi menjalankan tugas bukan akademik bermusim.	61
Jadual 10: Pembahagian jumlah masa (jam) dalam seminggu bagi menjalankan tugas bukan akademik	62
Jadual 11: Pembahagian masa (jam) guru bagi menjalankan tugas dalam seminggu.	62
Jadual 12: Taburan jumlah tugas yang diberikan kepada guru.	64
Jadual 13: Pembahagian jumlah masa (jam) dalam seminggu bagi menjalankan tugas akademik rutin mengikut jantina.	65
Jadual 14: Pembahagian jumlah masa (jam) dalam setahun bagi menjalankan tugas akademik bermusim mengikut jantina.	66
Jadual 15: Pembahagian jumlah masa (jam) dalam seminggu bagi menjalankan tugas bukan akademik bermusim mengikut jantina.	68
Jadual 16: Pembahagian jumlah masa (jam) dalam setahun bagi menjalankan tugas bukan akademik bermusim mengikut jantina.	69
Jadual 17: Pembahagian jumlah masa (jam) dalam seminggu bagi menjalankan tugas mengikut jantina.	70

Jadual 18:	Pembahagian jumlah masa (jam) dalam seminggu bagi menjalankan tugas akademik rutin mengikut gred sekolah.	72
Jadual 19:	Pembahagian jumlah masa (jam) dalam seminggu bagi menjalankan tugas akademik bermusim mengikut gred sekolah.	73
Jadual 20:	Pembahagian jumlah masa (jam) dalam seminggu bagi menjalankan tugas bukan akademik rutin mengikut gred sekolah.	74
Jadual 21:	Pembahagian jumlah masa (jam) dalam setahun bagi menjalankan tugas bukan akademik bermusim mengikut gred sekolah.	76
Jadual 22:	Pembahagian jumlah masa (jam) dalam seminggu bagi menjalankan tugas mengikut gred sekolah.	77
Jadual 23:	Persepsi guru terhadap beban tugas.	78

BAB I

PENGENALAN

1.1 Pendahuluan

Tanggungjawab memberikan pendidikan dan pengajaran kepada anak-anak adalah terletak di atas bahu guru, ibu bapa dan juga masyarakat. Ibu bapa dan masyarakat mendidik anak-anak secara umum dan tidak langsung, terutamanya tentang pengetahuan warisan di mana anak-anak itu terdidik menerusi proses sosialisasi. Guru pula mendidik dan mengajar dengan lebih khusus, secara langsung dan dalam bentuk yang formal. Pendidikan dan pengajaran di sekolah dilakukan secara terancang, bersistematik, lengkap dengan kurikulum dan alat bantu mengajar (ABM). Oleh yang demikian tugas dan peranan guru sejak dari dahulu sehinggalah sekarang menjadi lebih penting daripada ibu bapa dan masyarakat sekitar.

Selain dari itu juga profesion perguruan sememangnya tidak boleh disamakan dengan profesion-profesion yang lain kerana peranan guru merangkumi pertumbuhan dan perkembangan dari segi jasmani dan rohani, memberikan makanan otak dan makanan jiwa, memupuk anak-anak yang mentah menjadi manusia yang mulia, membina generasi yang ideal dan sihat lahir batinnya (Pullias dan Young, 1977). Pada umumnya setiap orang anak akan berhadapan dengan guru selama sembilan tahun bermula dari peringkat sekolah rendah sehinggalah ke peringkat sekolah menengah. Tempoh ini

The contents of
the thesis is for
internal user
only

RUJUKAN

- Abdul Wahid Nuruddin (1996). "Stres Pekerjaan Di Kalangan Guru". Tesis Sarjana Sains (Pengurusan). Universiti Utara Malaysia.
- Abu Bakar Nordin (1994). Reformasi Pendidikan Dalam Menghadapi Cabaran 2020. Kuala Lumpur: Nurin Enterprise Sdn. Bhd., hlm. 19 – 21.
- Ahmad Saleh (1980). "Ke Arah Pendidikan Bermutu". Jurnal Pendidikan dan Pendidikan. 2 (1); hlm. 20 – 35.
- Arumugan, K., (1975). " A Study Of Teacher's Role And Conflicts As Perceived By Pupil, Teachers And Principal In Selected Secondary School In The State Of Malacca." Tesis Sarjana Pendidikan, Universiti Malaya, Kuala Lumpur.
- Atan Long (1978). Psikologi Pendidikan. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Atan Long (1984). Pendidikan dan Pendidikan. Petaling Jaya: Fajar Bakti, hlm. 21 – 23.
- Bahagian Pendidikan Guru (1982). The Philosophy of Teacher Education In Malaysia. Kuala Lumpur.
- Bernard, C. , (1938). The Functions of The Executives. Harvard: Harvard University Press.
- Blase, J. J. (1986). " A Qualitative Analysis of Sources of Teacher Stress: Consequence For Performance." American Education research Journal. (1) : 13 – 40.
- Crow dan Crow (Terjemahan oleh: Habibah BT. Elias) (1983). Psikologi Pendidikan Untuk Perguruan. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Dodd, W. A. (1979). Guru Dengan Tugasnya. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Dunham, J. (1992). Stress in Teaching. Second Edition. London: Roulledge.
- Pullias, E. V. dan Young, J. D., (1968). A Teachers Is Many Things: New York: Fawcett Publication.
- Finley, E. R. (1982). Teaching: No Way To Beat The 8 hr. grind. School and Community. Journal of Educational Research, 68 (9); pp. 8 – 9.
- Fletcher, B and Payne, R. L. (1982). " Levels Of Reported Stressors and Strains Amongst Schoolteachers : Some UK. Data Education Review. (34); 276 – 277.

- Hackman, J. Richard, and Edward E. Lawler, III (1971). "Employee Reactions to Job Characteristics." Journal of Applied Psychology. 55: 259 – 286.
- Hamdan Sheikh Tahir (1979). Pendidikan Hari-Hari Ini Untuk Hari Esok. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Ibrahim Saad (1982). Di Malaysia Isu Pendidikan. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka, hlm. 403 – 404.
- Ishak Haron (1994). "Aliran Perkembangan Pendidikan dan Pembentukan Malaysia Sebagai Negara Industri Dalam Abad Ke- 21". Kuala Lumpur: Nurin Enterprise Sdn. Bhd.
- Kerajaan Malaysia (1969). Perintah Am Bab C dan G. Kuala Lumpur: Jabatan Cetakan Negara.
- Kyriacou, C. (1987). Teacher Stress and Burnout: An International Review. Educational Research, 29, pp. 146 – 152.
- Kyriacou, C. dan Sutcliffe, J. (1978). "The Prevalence of Stress Among Teachers In Medium Size Mixed Comprehensive Schools." Research In Education, (180); 75 – 79.
- Litt M. D. and Turk, D. C (1985). Sources of Stress and Dissatisfaction in Experience High School Teachers. Journal of Educational Research, 78, Jan – Feb, pp.178 – 185.
- Lortie, D. C., (1975). Schoolteacher: A Sociological Study. London: University of Chicago Press.
- Mc Laughlin, A.H. (1954). Motivation And Personality. New York: Harper & Row.
- Mohamed Nor Che' Noh (1990). Asas-Asas Pendidikan satu Pengenalan. Petaling Jaya: Flo. Enterprise Sdn. Bhd.
- Mohd. Yunus Mohd Noor, et. al. (1982). The Philosophy Of Teacher Education. Kuala Lumpur: Kementerian Pendidikan Malaysia.
- Nor Azizah Salleh Yaakub (1988). Job Satisfaction And Professional Needs Of College Trained Teachers In Selangor, Malaysia And Its Implication For Continuing Education. Dissertation Ph. D., Michigan State University.
- Noran Fauziah Yaakub dan Ahmad Mahdzan Ayob (1993). Guru Dan Perguruan. Edisi Kedua. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

- Norkiah A. Kadir (1981). "Hubungan Di Antara Ketegangan dan Kepuasan Kerja Di Kalangan Guru-Guru: Satu Kajian Kes". Latihan Ilmiah Fakulti Sains Kemasyarakatan dan Kemanusiaan, Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Omar Mohd. Hashim (1991). Pengisian Misi Pendidikan. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Omardin Ashaari (1998). Peranan, Tugas Dan Tanggungjawab Guru Di Sekolah. Kuala Lumpur: Utusan Publications & Distributors Sdn. Bhd.
- Ooi Hon Bu (1991). "Satu Kajian Mengenai Jenis Tugas dan Beban Tugas Guru Di Empat Buah Sekolah Menengah Di Daerah Kota Setar, Kedah". Latihan Ilmiah Sarjana Muda Pendidikan Fakulti Pendidikan, Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Pesol Saad (1995). "Hubungan Antara Perilaku Kerja, Stres dan Kepuasan Kerja Guru-Guru Sekolah Menengah Di Daerah Kuala Muda/Yan". Tesis Sarjana Sains (Pengurusan). Universiti Utara Malaysia.
- Polarsky, S.B., (1986). 900 Shows Areas: A Look At Teaching From A Teachers Side Of The Desk. New York: Random Horse.
- Rahimah Ahmad (1990). "Peningkatan Produktiviti Guru: Saranan dan Tindakan". Konvensyen Pendidikan. 3; hlm. 3 - 6
- Rohani Awang Chok (1991). "Beban Tugas Guru Dalam Pelaksanaan KBSM". Tesis Sarjana Pendidikan Fakulti Pendidikan, Universiti Malaya.
- Rohaty M. M., T. Subahan M. M, Faridah. , Ahmad Jaffni H. ,(1991). Disiplin Dalam Pendidikan. Kuala Lumpur: Nurin Enterprise, Sdn. Bhd.
- Rudd, W.G.A. dan Wiseman. S. (1962). " Sources Of Dissatisfactions Among A Group Of Teachers." British Journal Of Educational Psychology. (32); 275 – 291.
- Sabitha Marican (1989). Tekanan Hidup Di Tempat Kerja : Satu Pengenalan Dalam Pengurusan Organisasi Kerja. Universiti Utara Malaysia.
- Salwa Abu Bakar (1996). "Kajian Mengenai Baban Tugas Guru Sekolah Menengah Di Daerah Johor Bharu, Johor". Tesis Sarjana Pendidikan. Fakulti Pendidikan, Universiti Teknologi Malaysia.
- Saniah Ibrahim (1996). "Faktor-Faktor Yang Mempengaruhi Tekanan Hidup Di Kalangan Guru-Guru: Kajian Kes Terhadap Guru-Guru Di Beberapa Buah Sekolah Menengah Bagi Daerah Kubang Pasu". Latihan Ilmiah Sarjana Muda Pengurusan Sekolah Pengurusan, Universiti Utara Malaysia.

- Schickendanz, J. A. Mary, Y. , and Santos, Doris W. , (1977). Strategies of Teaching Young Children. New Jersey: Prentice Hall, Englewood Cliffs.
- Sekaran, U., (1992). Research Methods For Business: A Skill Building. New York: John Wiley & Sons, Inc., pp. 109.
- Shafie Lugom (1994). Bicara Pendidikan 1994: "Kurikulum Bersepadu Sekolah Menengah (KBSM): Harapan dan Kesesuaiannya Dalam Melahirkan Generasi Yang Seimbang Dari Segi Rohani, Jasmani, Emosi dan Intelek". Kuching: Sadong Press, hlm. 34.
- Shahbudin Ngah (1986). "Satu Kajian Mengenai Tugas Guru Di Dua Buah Sekolah Menengah Di Daerah Muar Johor, Johor". Tesis Sarjana Pendidikan. Fakulti Pendidikan, Universiti Malaya.
- Sharifah Alwiah Alsagoff (1985). Sosiologi Pendidikan. Kuala Lumpur: Heinemann (Malaysia) Sdn. Bhd.
- Stinnett, T. M., (1968). Professional Problem of Teacher. New York: The Macmillan Company.
- Strebeck W. R (1980). Relationship of Teacher Role Conflicts to Teaching Situations and Myers Briggs Personality Preference Type of Secondary Teachers. Dissertation Abstracts International, 1 (41 – A), pp. 54.
- Utusan Malaysia (1993). 18 Mei.
- Utusan Malaysia (1998). 28 Februari.
- Zaidatol Akmaliah Lope Pihie (1990). Pentadbiran Pendidikan. Kuala Lumpur: Fajar Bakti.